

*Handläggare:
Chefjurist Stig Hellmers*

Betänkandet Insyn och sekretess (SOU 2004:75)

Ärendet

Justitiedepartementet har berett landstinget tillfälle avge yttrande över Offentlighets- och sekretesskommitténs betänkande SOU 2004:75 Insyn och sekretess

- i statliga företag
- i internationellt samarbete.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med förvaltningens förslag.

Bakgrund

Offentlighets- och sekretesskommittén avslutar sitt uppdrag med rubricerade betänkande, som bland annat innehåller förslag om att

- offentlighetsprincipen skall tillämpas hos statliga företag
- skyddet för meddelarfriheten skall stärkas för anställda i de kommunala företag där offentlighetsprincipen gäller.

Förutom några förtydliganden av bestämmelser i sekretesslagen som gäller utrikessekretessen och internationella avtal, innehåller betänkandet överväganden och klarlägganden när det gäller vilken betydelse offentlighetsprincipen och sekretesslagen har för uppgiftslämnandet mellan kommuner och deras företag samt mellan de kommunala företagen. Kommittén har även diskuterat möjligheten att lämna uppgifter mellan de olika bolagsorganen – stämma, styrelse, verkställande direktör och revisor – i ett kommunalt bolag som skall tillämpa offentlighetsprincipen.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen tillstyrker kommitténs lagförslag och anför följande.

I fråga om offentlighetsprincipens tillämpning i statliga företag kan möjligen ifrågasättas om insynsintresset gör sig gällande med samma styrka

Bilaga: Sammanfattning av betänkandet

som i de kommunala företagen. De senare är i princip bundna av de kommunalrättsliga principer, som begränsar företagets verksamhet i samma utsträckning som den kommunala förvaltningen, varför intresset av medborgarkontroll av de kommunala företagen är lika stort oberoende av driftsform. Kommunala företags verksamhet är således med några få undantag offentlig verksamhet i annan driftsform.

I den statliga företagsamhet, som i många fall verkar i konkurrens och på samma villkor som näringslivet i övrigt finns således inte motsvarande intresse av insyn. Det är därför motiverat att statliga börsnoterade företag, i Sverige eller något annat land, föreslås bli undantagna från handlingsoffentligheten och att regeringen i övrigt ges möjlighet att för vissa handlingar eller viss verksamhet meddela undantag från offentligheten. Däremot är givetvis insynsintresset detsamma som i kommunala företag i vad som kan betecknas som statlig offentlig verksamhet i företagsform.

Frågan om huruvida meddelarfrihet gäller i de kommunala företagen har varit omtvistad sedan handlingsoffentligheten infördes, varför kommitténs förslag att reglera denna i sekretesslagen är att föredra framför, att som hittills reglera denna i form av bl.a. avtal eller ägardirektiv. Lagregleringen innebär då att anställda i kommunala och statliga företag har samma skydd för sin meddelarfrihet som anställda i myndigheter, vilket är positivt. Att undanta verkställande direktören från bestämmelsen är välmotiverat framför allt för risken för konflikt med den associationsrättsliga tystnadsplikten och därmed förenat skadeståndsansvar.

En sedan handlingsoffentlighetens införande i de kommunala företagen diskuterad fråga är om sekretesslagen utgjort hinder i vissa fall för informationsutbyte mellan bl.a. kommunen och dess företag och mellan företagen eller mellan olika bolagsorgan. Kommitténs analys och klarlägganden, att sekretessbestämmelserna inte utgör något praktiskt hinder är välkomna och överensstämmer helt med landstingets tolkning och tillämpning av reglerna

Sören Olofsson